

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου»**

[COM(2014) 180 final — 2014/0100 (COD)]

(2015/C 012/12)

Εισηγητής: ο κ. **Armands Krauze**

Στις 2 Απριλίου 2014 και στις 28 Απριλίου 2014, και σύμφωνα με τα άρθρα 43 παρ. 2 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αντιστοίχως αποφάσισαν να ζητήσουν γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

*Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους] και την ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου*

COM(2014) 180 final — 2014/0100 (COD).

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Οκτωβρίου 2014.

Κατά την 502η σύνοδο ολομέλειας, που πραγματοποιήθηκε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 2014 (συνεδρίαση της 16ης Οκτωβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 61 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 5 αποχές.

## 1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής και την πρόθεσή της να ενισχύσει την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη, παράλληλα με την εξέλιξη της ζήτησης, κρίνει δε αναγκαία τη διόρθωση των ελλείψεων του υφιστάμενου συστήματος. Η Επιτροπή θα πρέπει να ενθαρρύνει τόσο την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας όσο και την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα βιολογικά προϊόντα.

1.2. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι η ανάλυση αντικτύπου της Επιτροπής δεν λαμβάνει δεόντως υπόψη τις συνέπειες μιας νέας ρύθμισης στη μεταγενέστερη ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Ευρώπη. Ούτε και σταθμίζει την επίδραση που θα έχει η νομοθεσία αυτή στους παραγωγούς βιολογικών προϊόντων ή τον αντίκτυπό της στη συνέχεια της παραγωγής.

1.3. Η ΕΟΚΕ στηρίζει τη βούληση της Επιτροπής να ενθαρρύνει τις μικρές εκμεταλλεύσεις να στραφούν στη βιολογική γεωργία και να μειώσει το διοικητικό φόρτο σε όλη την αλυσίδα βιολογικών προϊόντων.

1.4. Η ΕΕ αποτελεί μεν καθαρό εισαγωγέα βιολογικών προϊόντων, όμως το κόστος παραγωγής και ο διοικητικός φόρτος που αυξάνονται συνεχώς και επιβαρύνουν τους Ευρωπαίους αγρότες δεν επιτρέπουν στον κλάδο να αναπτύξει επαρκώς τη βιολογική παραγωγή στα κράτη μέλη της ΕΕ προκειμένου να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση από την πλευρά των καταναλωτών.

1.5. Η ΕΟΚΕ στηρίζει βασικά τον στόχο της Επιτροπής για πλήρη μετάβαση στη βιολογική γεωργία, υπό την προϋπόθεση ότι θα προβλεφθούν εξαίρεσεις σε ορισμένες ιδιαίτσες περιπτώσεις. Είναι ανάγκη να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα στήριξης προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην βιολογική γεωργία κατά 100 %.

1.6 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει την πρόταση κανονισμού όσον αφορά το ζήτημα του πολλαπλασιασμού των φυτών και των σπόρων, καθώς θα είναι δύσκολο για τους παραγωγούς βιολογικής γεωργίας να επιτύχουν την χρήση βιολογικών σπόρων σε ποσοστό 100 % έως το 2021.

1.7 Η ΕΟΚΕ ελπίζει πως οι διαπραγματεύσεις για τη Διατλαντική εταιρική σχέση στον τομέα του εμπορίου και των επενδύσεων (ΤΤΙΡ) και άλλες συμφωνίες που θα υπογραφούν δεν θα οδηγήσουν ούτε στην υπονόμευση των βιολογικών προτύπων της ΕΕ αλλά ούτε στην επανεξέταση ή τροποποίηση των όρων που διέπουν την παραγωγή, την πώληση και την πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων.

1.8 Όσον αφορά τις βιολογικές εκμεταλλεύσεις, κρίνεται σκόπιμο να εφαρμοστούν σε πολλά επίπεδα αυστηρότεροι κανόνες όσον αφορά την ευημερία των ζώων από ό,τι στις συμβατικές εκμεταλλεύσεις. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδεχομένως να είναι δύσκολο για τους βιολογικούς παραγωγούς να συμμορφώνονται με τις υψηλές απαιτήσεις. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να μελετήσει και να καθορίσει προσεκτικά τις δυνατότητες παρέκκλισης όσον αφορά ιδιαίτερους κανόνες ευημερίας των ζώων στη βιολογική γεωργία, προκειμένου να διατηρηθούν οι παραδοσιακές ρυθμίσεις και μέθοδοι κτηνοτροφίας που χρησιμοποιούνται εδώ και πολλά χρόνια για τοπικές φυλές ζώων.

1.9 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει και να συνυπολογίσει τις παραδοσιακές, ιστορικές και κλιματικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών της ΕΕ, καθώς και τις εθνικές ιδιαιτερότητες, διατηρώντας μια κάποια ευελιξία στην εφαρμογή των εξαιρέσεων, αλλά διασφαλίζοντας παράλληλα ορισμένο επίπεδο εναρμόνισης.

1.10 Οι παραγωγοί βιολογικής γεωργίας πρέπει να μπορούν να τηρούν τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν, για αυτό τον λόγο μετά τη θέση σε ισχύ του νέου κανονισμού κρίνεται σκόπιμο, στο μέσο της περιόδου χρηματοδότησης 2014-2020 των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, να δοθεί η δυνατότητα στους παραγωγούς να τηρήσουν τις πρότερες δεσμεύσεις τους ή να ακολουθήσουν τον νέο κανονισμό. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι αλλαγές του ισχύοντος νομικού πλαισίου κατά τη διάρκεια μιας σύμβασης υπό εξέλιξη δεν θα επιβάλουν αναδρομικές κυρώσεις σε εκείνους τους παραγωγούς που αδυνατούν να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις.

1.11 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη την ιδιαιτερότητα των εξόχως απόκεντρων περιοχών της ΕΕ, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν μια τοπική βιολογική γεωργία (πρόσβαση στους σπόρους για σπορά, έλλειψη διαφοροποίησης των πηγών εφοδιασμού, υγειονομικά προβλήματα).

1.12 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διασαφηνίσει το καθεστώς του βασιλικού πολτού, της γύρης και του κεριού μέλισσας, προσθέτοντάς τα στον κατάλογο των προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα I του σχεδίου κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή.

1.13 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διαθέσει ικανή βοήθεια για την καινοτομία και την κατάρτιση στον τομέα της βιολογικής γεωργίας, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική κατάρτιση των νέων και στη δια βίου μάθηση των ενεργών παραγωγών.

1.14 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να εκπονήσει μια πρόταση κανονισμού που να προωθεί την καθιέρωση της άμεσης πώλησης και τα σύντομα δίκτυα εμπορίας για τα βιολογικά προϊόντα.

1.15 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να προβλέψει στον κανονισμό τους αναγκαίους μηχανισμούς για την προώθηση της δημόσιας και συλλογικής αγοράς βιολογικών προϊόντων σε σχολεία, νοσοκομεία και άλλα δημόσια ιδρύματα.

## 2. Γενικές παρατηρήσεις

*Γενικές πληροφορίες για τις θέσεις των ενδιαφερομένων μερών*

2.1 Η βιολογική γεωργία αποτελεί ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής που βασίζεται στη διαχείριση των φυσικών πόρων και το οποίο επιβάλλει αυστηρούς περιορισμούς στη χρήση χημικών και συνθετικών ουσιών, δεν προβλέπει τη χρήση ανόργανων λιπασμάτων και απαγορεύει τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών.

2.2 Η βιολογική γεωργία δεν περιορίζεται σε μια ιδιαίτερη μέθοδο παραγωγής ή παρασκευής ορισμένων προϊόντων. Εντάσσει την μέθοδο αυτή σε μια ευρύτερη φιλοσοφία. Η βιολογική γεωργία λαμβάνει υπόψη τόσο το φυσικό περιβάλλον όπου αναπτύσσεται όσο και τις κοινωνικές παραμέτρους. Πρόκειται για μια μορφή παραγωγής με πολύ ευρύτερη θεώρηση, όπου λαμβάνονται επίσης υπόψη οι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτισμικές πτυχές.

2.3 Οι βιολογικές εκμεταλλεύσεις εμφανίζουν εν γένει μεγαλύτερη βιοποικιλότητα, φιλοξενώντας περισσότερα φυτικά είδη και έντομα σε σχέση με τις μη βιολογικές καλλιέργειες. Το έδαφός τους είναι πολύ πλουσιότερο όσον αφορά ζωντανούς οργανισμούς, οι οποίοι συμβάλλουν στη διατήρηση της δομής του και της υψηλής του περιεκτικότητας σε οργανικές ουσίες, βελτιώνοντας έτσι τον εξαερισμό και την αποστράγγισή του.

2.4 Η ποιότητα του νερού πλησίον των βιολογικών καλλιεργειών είναι υψηλότερη, καθώς οι βιολογικοί γεωργοί δεν χρησιμοποιούν ζιζανιοκτόνα και βλαβερά συνθετικά ανόργανα λιπάσματα. Η σωστή εναλλαγή καλλιεργειών συμβάλλει στη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και της απόδοσης των θρεπτικών συστατικών. Οι συγκρίσεις μεταξύ καλλιεργειών καταδεικνύουν πως η νιτρορρύπανση ανά εκτάριο είναι χαμηλότερη κατά 57 % στις βιολογικές εκμεταλλεύσεις.

2.5 Η βιολογική γεωργία ευνοεί τη δημιουργία πράσινων θέσεων εργασίας. Μελέτη που διεξήχθη το 2011 στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης στις βιολογικές εκμεταλλεύσεις έδειξε πως οι τελευταίες δημιουργούν 135 % περισσότερες θέσεις πλήρους απασχόλησης από ό,τι οι συμβατικές εκμεταλλεύσεις <sup>(1)</sup>.

2.6 Κατά τη διαδικτυακή διαβούλευση που εγκαινίασε η Επιτροπή το 2013, οι οργανώσεις των ενδιαφερομένων φορέων υπογράμμισαν πως η αναθεώρηση της νομοθεσίας στον τομέα θα πρέπει να βασίζεται στην επιτυχία της ισχύουσας νομοθεσίας και να επιτρέψει στην ΕΕ να αναπτύξει τη βιολογική παραγωγή. Μεταξύ των σεναρίων που προτάθηκαν από την Επιτροπή, η πλειονότητα των ενδιαφερομένων φορέων στήριξαν την πολιτική επιλογή της βελτίωσης του status quo, δηλαδή της καλύτερης εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας και της προσαρμογής της.

2.7 Παρά τις απόψεις των οργανώσεων των ενδιαφερομένων μερών και της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά τη νέα νομοθεσία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προετοίμασε και παρουσίασε νομοθετική πρωτοβουλία που εισάγει σημαντικές αλλαγές.

#### Γενικές πληροφορίες σχετικά με τις νομοθετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής

2.8 Η πρόταση της Επιτροπής επικεντρώνεται σε τρεις μείζονες στόχους: τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των παραγωγών και τη διευκόλυνση της μετάβασης των γεωργών στη βιολογική παραγωγή.

2.9 Η Επιτροπή προτείνει την ενίσχυση και εναρμόνιση των κανόνων που ισχύουν τόσο στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο στα εισαγόμενα προϊόντα, με την κατάργηση μεγάλου μέρους των υφιστάμενων εξαιρέσεων όσον αφορά την παραγωγή και τους ελέγχους, την καλύτερη διαχείριση της διεθνούς διάστασης του εμπορίου βιολογικών προϊόντων με την προσθήκη νέων διατάξεων σχετικά με τις εξαγωγές, και τέλος την ενίσχυση των ελέγχων με βάση τους κινδύνους.

2.10 Ένας από τους βασικούς στόχους της Επιτροπής είναι η διευκόλυνση της στροφής των μικρών γεωργών στη βιολογική γεωργία, παρέχοντάς τους την ευκαιρία να ενταχθούν σε σύστημα ομαδικής πιστοποίησης και απλοποιώντας τη νομοθεσία με στόχο τη μείωση των διοικητικών τελών που βαρύνουν τους γεωργούς και την ενίσχυση της διαφάνειας.

### 3. Γενικές και ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαία την διόρθωση των ελλείψεων του ισχύοντος συστήματος. Για παράδειγμα, είναι απαραίτητο να ενθαρρυνθούν οι μικρές εκμεταλλεύσεις να στραφούν στη βιολογική γεωργία και να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος προκειμένου να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού και να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στη βιολογική γεωργία.

3.2 Ενισχύοντας τις ποιοτικές προδιαγραφές της βιολογικής παραγωγής και θεσπίζοντας αυστηρότερους κανόνες για την παραγωγή, μπορεί να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών και να δικαιολογηθεί η διαφορά τιμής σε σχέση με τα συμβατικά προϊόντα. Ωστόσο, δεν πρέπει να λησμονούμε πως οι μικρές εκμεταλλεύσεις, που θα επιχειρήσουν να συμμορφωθούν με τους κανόνες, θα αντιμετωπίσουν πιθανότατα οικονομικές δυσχέρειες.

3.3 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δηλώσει με σαφήνεια πως τα κύρια σημεία του ισχύοντος κανονισμού θα περιληφθούν στον νέο κανονισμό και όχι σε κατ' έξουσιοδότηση πράξεις, και πως θα παραμείνουν εν ισχύ. Θα πρέπει να εξεταστούν, εν ευθέτω χρόνο και κατόπιν διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι περιπτώσεις που απαιτούν εκτελεστικές πράξεις και αυτές που απαιτούν κατ' έξουσιοδότηση πράξεις.

<sup>(1)</sup> Morison, J., Hine, R. και Pretty, J., 2005. Έρευνα και ανάλυση του εργατικού δυναμικού σε βιολογικές καλλιέργειες στο ΗΒ και τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας *International Journal of Agricultural Sustainability* Τεύχος 3 (1).

3.4 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως η βιολογική γεωργία δε συνάδει με τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στη διαδικασία παραγωγής, όπως δεν συνάδει με την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στις βιολογικές εκμεταλλεύσεις και πλησίον αυτών.

3.5 Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη τις επιστημονικές μελέτες για την επικονίαση. Η επικονίαση, που αναπτύχθηκε για εκατομμύρια χρόνια με στόχο τη γονιμοποίηση των ανθοφόρων φυτών, πραγματοποιείται σε ακτίνα ανάλογη με την απόσταση πτήσης των επικονιαστών, και ειδικότερα των μελισσών (*Apis Mellifera*), πράγμα που σημαίνει πως σήμερα οι επικονιαστές ενδέχεται να μεταφέρουν και γύρη με γενετικά τροποποιημένα γονίδια. Ορισμένες επιστημονικές μελέτες<sup>(2)</sup>, για παράδειγμα, αναφέρουν πως η μέλισσα, ένας από τους κύριους επικονιαστές, μπορεί να διανύσει μέχρι 14 χιλιόμετρα πετώντας.

3.6 Η ΕΟΚΕ εκφράζει το φόβο ότι η θέσπιση ειδικών ανώτατων ορίων για τα προϊόντα βιολογικής παραγωγής ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικό πρόσθετο κόστος για τους γεωργούς, όπως ήδη προβλέπεται, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της οδηγίας 2006/125/ΕΚ. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αναχαιτιστεί ή θα εμποδιστεί η απρόσκοπτη ανάπτυξη του κλάδου, πράγμα που θα πλήξει κυρίως τις μικρότερες εκμεταλλεύσεις βιολογικής γεωργίας. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι γεωργοί βιολογικής παραγωγής αντιμετωπίζουν τις ίδιες περιβαλλοντικές συνθήκες όπως και όλοι οι άλλοι γεωργοί. Δεν πρέπει, επομένως να καθοριστούν χωριστά ανώτατα όρια. Η προστασία των καταναλωτών δεν πρέπει να διχοτομείται.

3.7 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει πως, παρότι το επίπεδο των καταλοίπων στα προϊόντα βιολογικής γεωργίας είναι βασικά μικρότερο από αυτό των συμβατικών προϊόντων, δεν έχουν θεσπιστεί μέχρι στιγμής σχετικά όρια καταλοίπων. Η ΕΟΚΕ συνιστά, ως πρώτο βήμα, να διενεργηθεί λεπτομερής μελέτη της κατάστασης, συνοδευόμενη από εκτίμηση του ανκτύπου. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι δεν υπάρχουν ενοποιημένοι σε ευρωπαϊκό επίπεδο κανόνες όσον αφορά τον εξοπλισμό των ευρωπαϊκών εργαστηρίων, τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους ή τα όρια που εφαρμόζουν οι οργανισμοί πιστοποίησης για τον αποχαρκτηρισμό των βιολογικών προϊόντων. Η εναρμόνιση αυτή θα έπρεπε να αποτελεί προϋπόθεση για την οιαδήποτε θέσπιση ορίων αποχαρκτηρισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η σχετική πρωτοβουλία επιβάλλεται να συνοδεύεται από θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού αποζημιώσεων/αντισταθμίσεων για τους φορείς που πλήττονται από συμπτωματική ή εξωγενή μόλυνση.

3.8 Η ΕΟΚΕ κατανοεί τον στόχο της Επιτροπής για πλήρη μετάβαση στη βιολογική γεωργία. Εντούτοις, σήμερα υφίστανται πολυάριθμες μικτές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, μέρος των οποίων καλλιεργείται σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν τη βιολογική παραγωγή, ενώ το υπόλοιπο καλλιεργείται σύμφωνα με τις αρχές της συμβατικής γεωργίας. Η νομοθετική πρόταση προβλέπει την προοδευτική κατάργηση των μικτών καλλιεργειών έως το 2017. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως η πλήρης στροφή στη βιολογική παραγωγή θα είναι δύσκολη για πολλές εκμεταλλεύσεις. Συν τοις άλλοις, είναι ασαφές ποιες θα είναι οι συνέπειες της αυστηρής εφαρμογής αυτής της αρχής. Ο στρατηγικός διαχωρισμός των εκμεταλλεύσεων ή η αυξημένη εγκατάλειψη της βιολογικής παραγωγής θα ήταν μάλλον αντιπαραγωγικές επιλογές. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διατήρησης της ευελιξίας σε ορισμένες περιπτώσεις.

3.9 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διατήρησης των εξαιρέσεων σε ειδικές περιπτώσεις παράλληλης παραγωγής (εκμεταλλεύσεις με βιολογικά και συμβατικά προϊόντα). Η μη εφαρμογή μιας εξαίρεσης ενδέχεται να αποτελέσει τροχοπέδη στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας. Κρίνεται σκόπιμη η διατήρηση των εξαιρέσεων στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) για επιστημονικά ιδρύματα που διεξάγουν μελέτες τόσο επί της βιολογικής όσο και της συμβατικής γεωργίας, 2) για μη διατροφικά προϊόντα, π.χ. βιολογικές εκμεταλλεύσεις για σκοπούς αγροτουρισμού, οι οποίες θα πρέπει να μπορούν να διατηρούν τα συμβατικά άλογα ιππασίας, 3) για προσωπική κατανάλωση, π.χ. σε εκμεταλλεύσεις φυτικής παραγωγής οι ιδιοκτήτες των οποίων διαθέτουν αγελάδες ή κότες για τις δικές τους ανάγκες, 4) για εκμεταλλεύσεις που καλύπτουν διαφορετικές γεωγραφικές ζώνες, π.χ. εάν μέρος της έκτασης και των εγκαταστάσεων της εκμετάλλευσης βρίσκονται σε ορεινή περιοχή ενώ άλλο μέρος βρίσκεται σε κάμφο, ή εάν δύο ιστορικές εκμεταλλεύσεις συγχωνεύονται παρότι απέχουν δεκάδες χιλιόμετρα, πράγμα που σημαίνει πως δεν υπάρχει μόλυνση των βιολογικών προϊόντων από τα συμβατικά, 5) για τις πολυτελείς καλλιέργειες, ιδίως δε την δενδροκαλλιέργεια, την αμπελοργία ή τα φυτά που προορίζονται για την αρωματοποιία κ.λπ., 6) για τις καλλιέργειες για τις οποίες δεν υπάρχει αγορά βιολογικής παραγωγής.

<sup>(2)</sup> Displaced honey bees perform optimal scale-free search flights Andrew M. Reynolds, Alan D. Smith, Randolph Menzel, Uwe Greggers, Donald R. Reynolds, and Joseph R. Riley, Rothamsted Research, Harpenden, Hertfordshire AL5 2JQ United Kingdom, Freie Universität Berlin, FB Biologie/Chemie/Pharmazie, Institut für Biologie — Neurobiologie, Königin-Luise-Str. 28/30, 14195 Berlin, Germany, Natural Resources Institute, University of Greenwich, Chatham, Kent ME4 4TB United Kingdom Ecology, 88(8), 2007, σελ. 1955–1961.

3.10 Στις βιολογικές καλλιέργειες, κρίνεται σκόπιμη η εφαρμογή σε πολλά επίπεδα αυστηρότερων κανόνων όσον αφορά την ευημερία των ζώων σε σχέση με τις συμβατικές εκμεταλλεύσεις. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να εξετάσει προσεκτικά τις ειδικές απαιτήσεις που επιβάλλονται στους βιολογικούς παραγωγούς και να διερευνήσει δυνατότητες εξαιρέσεις για τη βιολογική γεωργία όσον αφορά συγκεκριμένες απαγορεύσεις (κόψιμο της ουράς, κράτηση δεμένων ζώων κλπ.) που ισχύουν στο πλαίσιο της ευημερίας των ζώων. Για παράδειγμα, σε πολυάριθμα κράτη μέλη της ΕΕ, χρόνια επιλεκτικής αναπαραγωγής οδήγησαν στη δημιουργία παραδοσιακών φυλών βοοειδών για τις οποίες το κόψιμο της ουράς είναι απαραίτητο, διαφορετικά τα ζώα υποφέρουν από το μήκος της ουράς. Η ΕΟΚΕ τονίζει πως ορισμένες απαγορεύσεις, σε συνδυασμό με την έλλειψη εξαιρέσεων, ενδέχεται να μειώσουν την ευημερία των ζώων καθώς θα εμποδίσουν την εφαρμογή πρακτικών και μεθόδων κτηνοτροφίας που χρησιμοποιούνται εδώ και πολλά χρόνια για τις τοπικές φυλές. Οι απαγορεύσεις ενδέχεται να οδηγήσουν ακόμα και στην εξαφάνιση ορισμένων φυλών από την παραγωγή, πράγμα που θα αποτελούσε σημαντική απώλεια γενετικών πόρων.

3.11 Η εξαίρεση που θα επιτρέπει τη χρήση μη βιολογικών σπόρων θα καταργηθεί προοδευτικά έως το 2021. Οι οργανώσεις βιολογικής γεωργίας επισημαίνουν πως δεν θα είναι εύκολο για τους γεωργούς πολλών χωρών που καλλιεργούν ιδιαίτερες ποικιλίες να επιτύχουν τη χρήση βιολογικών σπόρων κατά 100 % έως το 2021. Για την πρόληψη των δυσχερειών που θα αντιμετωπίσουν οι βιολογικοί γεωργοί στο θέμα αυτό, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει την πρόταση κανονισμού. Η εξαίρεση, ωστόσο, δεν πρέπει να αφορά παρά μόνο καλλιέργειες για τις οποίες δεν διατίθενται στην αγορά σπόροι προσαρμοσμένοι στις τοπικές συνθήκες και το κλίμα.

3.12 Η Επιτροπή πρέπει να προβλέψει μηχανισμούς στήριξης για την ανάπτυξη της παραγωγής σπόρων προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος και να προσθέσει διατάξεις που θα επιτρέπουν την επίτευξη του, δηλαδή την αποκλειστική χρήση βιολογικών σπόρων και υλικού για τον πολλαπλασιασμό των φυτών.

3.13 Κρίνεται σκόπιμο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε άλλες πτυχές της αγοράς των βιολογικών σπόρων. Για παράδειγμα, δεν μπορούμε να περιορίσουμε το δικαίωμα των γεωργών να ανταλλάσσουν σπόρους μεταξύ τους. Πρόκειται για προϋπόθεση που είναι αναγκαία για την επίτευξη της κατά 100 % χρήσης βιολογικών σπόρων. Αυτή η ανταλλαγή είναι απαραίτητη για την καλλιέργεια σε τοπικό επίπεδο. Η επιλογή αυτή επιτρέπει στους γεωργούς να έχουν ποικιλίες προσαρμοσμένες στις τοπικές κλιματικές συνθήκες της δεδομένης περιοχής και να τις καλλιεργούν χωρίς ανόργανα λιπάσματα ή ζιζανιοκτόνα, με σεβασμό των ιστορικών και κλιματικών διαφορών και των εθνικών ιδιαιτεροτήτων παραγωγής.

3.14 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στη σημασία που έχουν για τη βιολογική παραγωγή οικότυποι τοπικών ποικιλιών και καλλιεργειών που δεν είναι καταχωρημένοι στο μητρώο ποικιλιών. Θα ήταν σκόπιμο να στηριχθεί η ενίσχυση του ρόλου των γεωργών στην παραγωγή σπόρων και την έρευνα νέων ποικιλιών. Ένα από τα κύρια επιχειρήματα που προτάσσονται είναι η έλλειψη βιολογικών σπόρων, ιδίως λαχανικών. Στη συμβατική γεωργία, δίνεται έμφαση στα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την παγκόσμια αγορά, και συγκεκριμένα στη χρήση σε παγκόσμια κλίμακα υβριδικών ποικιλιών που αποτελούν ιδιοκτησία πολυεθνικών εταιριών και καλλιεργούνται, όπως όλοι ξέρουμε, με συμβατικό τρόπο χωρίς να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη βιολογική παραγωγή.

3.15 Το ευρωπαϊκό λογότυπο για τα βιολογικά προϊόντα, που είναι νέο, δεν είναι ακόμα ευρέως γνωστό. Τα εθνικά λογότυπα για τα βιολογικά προϊόντα είναι σημαντικά για τους καταναλωτές και η χρήση τους πρέπει να διατηρηθεί. Για αυτό, η ΕΟΚΕ συνιστά να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να θέσουν υψηλότερες απαιτήσεις και να θεσπίσουν εθνικούς ή ιδιωτικούς κανόνες για τα ζωικά είδη που δεν περιλαμβάνονται ακόμη στον κανονισμό (π.χ. για τις ελαφίδες, τα ορτύκια, τους αγριόχοιρους), όπως συμβαίνει για την ομαδική εστίαση.

3.16 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ανάγκη αυστηρότερων ελέγχων για τα προϊόντα τρίτων χωρών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις της ΕΕ. Ο έλεγχος των εισαγωγών μπορεί να ενισχυθεί μέσω της κατάργησης της ισοδυναμίας προς όφελος της συμμόρφωσης όσον αφορά την αναγνώριση των οργανισμών ελέγχου στις τρίτες χώρες. Ωστόσο, δεν έχουν αναλυθεί όλες οι δυνητικές επιπτώσεις της κατάργησης της ισοδυναμίας προς όφελος της συμμόρφωσης στις εθνικές αγορές βιολογικών προϊόντων εντός της ΕΕ. Για παράδειγμα, το 2001 η θέσπιση νέων κανόνων για τις εισαγωγές στην Ιαπωνία προκάλεσε υποχώρηση της εθνικής αγοράς βιολογικών προϊόντων. Απαιτείται λεπτομερέστερη εκτίμηση αντικτύπου.

3.17 Όσον αφορά τις εμπορικές συναλλαγές και συμφωνίες με τρίτες χώρες, η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να διασφαλιστεί πως τα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή στην ΕΕ τηρούν κανόνες παραγωγής εξίσου αυστηρούς με αυτούς που ισχύουν για τη βιολογική παραγωγή σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ στηρίζει τη θέσπιση ηλεκτρονικών πιστοποιητικών για παρτίδες προϊόντων, τα οποία θα εκδίδονται από ασφαλείς βάσεις δεδομένων και θα επιτρέπουν στα κράτη μέλη να αντιδράσουν έγκαιρα σε περίπτωση παράβασης, σταματώντας την κυκλοφορία προϊόντων που δεν πληρούν τους κανόνες.

3.18 Η ΕΟΚΕ θεωρεί δεδομένο πως δεν πρέπει να αγνοηθούν οι ενωσιακές προδιαγραφές βιολογικής καλλιέργειας και πως οι συνθήκες παραγωγής, πώλησης και πιστοποίησης των βιολογικών προϊόντων δεν θα τεθούν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για τη Διατλαντική εταιρική σχέση στον τομέα του εμπορίου και των επενδύσεων (TTIP).

3.19 Η βιολογική γεωργία αποτελεί μέθοδο παραγωγής που καθορίζεται από τη διαδικασία της. Δεν μπορούμε, συνεπώς, να τη χαρακτηρίζουμε μέσω των τελικών προϊόντων που τηρούν μία ή περισσότερες προϋποθέσεις. Είναι σημαντικό οι έλεγχοι να συνεχίσουν να επικεντρώνονται στη διαδικασία.

3.20 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διατήρησης των ετήσιων ελέγχων στις εκμεταλλεύσεις και εκτιμά πως αυτοί πρέπει να βασίζονται στην αρχή της εκτίμησης κινδύνου, προσέγγιση που χρήζει εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ. Το κόστος των ελέγχων πρέπει να είναι αναλογικό, προκειμένου να μην αυξηθούν τα έξοδα των παραγωγών βιολογικής γεωργίας και να διασφαλιστεί στους καταναλωτές η δυνατότητα αγοράς βιολογικών προϊόντων σε λογική τιμή. Ωστόσο, εφόσον η αρχή της εκτίμησης κινδύνου αποδειχθεί ασφαλής και αξιόπιστη για το σύστημα ελέγχου, θα μπορούσε να προσαρμοστεί το διάλειμμα μεταξύ των ετήσιων ελέγχων στις εκμεταλλεύσεις.

3.21 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της ομαδικής πιστοποίησης για περιπτώσεις μικρών εκμεταλλεύσεων, όπως προβλέπεται στην πρόταση της Επιτροπής, προκειμένου να μειωθεί το κόστος επιθεώρησης και πιστοποίησης και ο σχετικός διοικητικός φόρτος και να εξασφαλιστούν για τους αγρότες της Ένωσης ίσες συνθήκες ανταγωνισμού σε σύγκριση με τους αγρότες από τρίτες χώρες. Ταυτόχρονα, επισημαίνει πως πρόκειται για σύνθετο έργο, η εφαρμογή του οποίου πρέπει να προσδιοριστεί πιο συγκεκριμένα.

3.22 Η ΕΟΚΕ δεν κρίνει σκόπιμη την κατάργηση της ρητής διάταξης που επιτρέπει την απαλλαγή ορισμένων επιχειρήσεων λιανεμπορίου, καθώς αυτό θα σημαίνει πως οι επιχειρήσεις που πωλούν προσσκευασμένα βιολογικά προϊόντα θα πρέπει να λαμβάνουν επίσης πιστοποίηση. Αυτή η απαίτηση θα πλήξει το εμπόριο βιολογικών προϊόντων και θα μειώσει τον αριθμό σημείων πώλησης και την πρόσβαση του καταναλωτή σε αυτά. Οι μικροί έμποροι ενδέχεται να μην επιθυμούν να δαπανήσουν χρήματα για την απόκτηση πιστοποιητικού που θα τους επιτρέπει να πωλούν βιολογικά προϊόντα εάν δεν σκοπεύουν να πωλήσουν παρά ορισμένα εποχιακά βιολογικά προϊόντα. Οι βιολογικοί παραγωγοί θα βρεθούν έτσι αντιμέτωποι με μεγάλες δυσκολίες στη διάθεση των προϊόντων τους.

3.23 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη λήψης μέτρων σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά την εποπτεία της αγοράς, προκειμένου να συλλεχθούν δεδομένα για τη διαθεσιμότητα διαφορετικών προϊόντων στην ευρωπαϊκή αγορά και για τις τάσεις της αγοράς, ιδίως δε όσον αφορά τη διαθεσιμότητα βιολογικών σπόρων στα διάφορα κράτη μέλη.

3.24 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής να καταρτίσει σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τους στόχους αυτού. Επισημαίνει ωστόσο πως το σχέδιο παραμένει υπερβολικά γενικόλογο και ατελές. Είναι απαραίτητος ο σαφής και ακριβής ορισμός των μέτρων που προτείνονται από την Επιτροπή στο σχέδιο δράσης. Για παράδειγμα, σε ορισμένους τομείς η Επιτροπή θα αρκестεί σε προτάσεις, συμβουλές, βοήθεια, προβληματισμό ή ενθάρρυνση, ενώ οι γεωργοί και η κοινωνία προσδοκούν συγκεκριμένες δράσεις.

3.25 Η ΕΟΚΕ εκτιμά πως προτεραιότητα του σχεδίου δράσης θα έπρεπε να είναι και η συνύπαρξη μεταξύ βιολογικών παραγωγών, συμβατικών παραγωγών και παραγωγών γενετικά τροποποιημένων φυτών, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος μόλυνσης από τους ΓΤΟ. Μόνο μέσω έγκαιρης διαπροσωπικής επικοινωνίας, συζήτησης για τα υφιστάμενα προβλήματα και διερεύνησης λύσεων θα έχουμε αποτελέσματα και θα διασφαλιστεί η συνύπαρξη μεταξύ των διαφορετικών αυτών τομέων. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προβλέψει τα αναγκαία μέσα για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών και τη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

3.26 Η ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα ευρωπαϊκά μέσα στήριξης της βιολογικής γεωργίας που προβλέπεται στο σχέδιο δράσης δεν θα είναι αρκετή για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας ή της παραγωγής των βιολογικών παραγωγών της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη δρομολόγηση εκστρατείας χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ που θα παρέχει περισσότερες πληροφορίες για το σύστημα βιολογικής παραγωγής στο σύνολό του, καθώς και για το νέο ευρωπαϊκό λογότυπο για τα βιολογικά προϊόντα.

3.27 Η ΕΟΚΕ εκτιμά πως η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίξει περισσότερο την επαγγελματική κατάρτιση των νέων, τη δια βίου μάθηση και την καινοτομία στον τομέα της βιολογικής γεωργίας, διαθέτοντας πόρους στο πλαίσιο των προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη και άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να συμπληρώσει τη νομοθεσία και τα αντίστοιχα προγράμματα προβλέποντας τη δυνατότητα επαγγελματικών σχολών, κολεγίων και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να τυγχάνουν επιχορήγησης για την περαίωση της κατάρτισης και της καινοτομίας στον τομέα της βιολογικής γεωργίας.

3.28 Εξάλλου, η βιολογική παραγωγή καθιερώνεται ως μία από τις σπουδαιότερες πύλες εισόδου των νέων στον γεωργικό τομέα. Η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών και η προσέλκυση νέων από το αστικό περιβάλλον μέσω της βιολογικής γεωργίας ανοίγουν μια μεγάλη δυνατότητα για αυτόν τον τομέα, ο οποίος μετατρέπεται σε κινητήρια δύναμη της καινοτομίας στις μειονεκτούσες περιοχές.

Βρυξέλλες, 16 Οκτωβρίου 2014

Ο Πρόεδρος  
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής  
Henri MALOSSE